

XVIII међународни научни скуп Правнички дани –
„Проф. др Славко Царић“

ПРАВО И ДРУШТВО
У УСЛОВИМА ПАНДЕМИЈЕ

XVIII international scientific meeting Legal days –
„Prof. Slavko Carić, PhD“

LAW AND SOCIETY
IN TIMES OF PANDEMIC

Универзитет Привредна академија у Новом Саду
Правни факултет за привреду и правосуђе у Новом Саду

The University of Business Academy in Novi Sad
The Faculty of Law for Commerce and Judiciary in Novi Sad

Нови Сад, 24. септембар 2021.

Зборник радова са XVIII међународног научног скупа
Правнички дани – „Проф. др Славко Царић“
„ПРАВО И ДРУШТВО У УСЛОВИМА ПАНДЕМИЈЕ“
24. септембар 2021. године у Новом Саду,
у организацији Универзитета Привредна академија у Новом Саду
Правни факултет за привреду и правосуђе у Новом Саду

Издавач:

Универзитет Привредна академија у Новом Саду
Правни факултет за привреду и правосуђе у Новом Саду
Гери Кароља бр. 1, телефон: 021/ 400 - 499
Web: www.pravni-fakultet.info

Рецензенти:

Др Мирко Кулић, редовни професор
Др Милан Почуча, редовни професор
Др Владимир Козар, редовни професор
Др Милош Марковић, редовни професор
Др Јелена Матијашевић, редовни професор
Др Предраг Мирковић, ванредни професор
Др Дарко Голић, ванредни професор
Др Гордана Бејатовић, ванредни професор
Др Ненад Бингулац, ванредни професор
Др Сања Шкорић, ванредни професор
Др Јоко Драгојловић, доцент
Др Маријана Младенов, доцент
Др Марко Станковић, доцент

За издавача:

Др Мирко Кулић, *редовни професор*

Уредник:

Др Мирко Кулић, *редовни професор*

Штампа:

НС Мала Књига+, Нови Сад

Тираж: 150

ISBN 978-86-86121-45-5

Научни одбор:

ПРОФ. ДР МИРКО КУЛИЋ – председник Научног одбора
Декан Правног факултета за привреду и правосуђе у Новом Саду, Универзитет
Привредна академија у Новом Саду | Република Србија

ПРОФ. ДР МАРИЈАНА ЦАРИЋ
Председник Савета Универзитета Привредна академија у Новом Саду | Република
Србија

ПРОФ. ДР МАРКО ЦАРИЋ
Ректор Универзитета Привредна академија у Новом Саду | Република Србија

ПРОФ. ДР МАРИЈАНА ДУКИЋ МИЈАТОВИЋ
Редовни професор на Правном факултету за привреду и правосуђе, Универзитет
Привредна академија у Новом Саду и ванредни професор Факултета тахничких
наука, Универзитета у Новом Саду | Република Србија

ПРОФ. ДР МИЛАН ПОЧУЧА
Продекан за науку и развој и шеф Грађанскоправне катедре на Правном факултету
за привреду и правосуђе, Универзитет Привредна академија у Новом Саду
| Република Србија

ПРОФ. ДР ПРЕДРАГ МИРКОВИЋ
Продекан за наставу и ванредни професор на Правном факултету за привреду и
правосуђе, Универзитет Привредна академија у Новом Саду | Република Србија

ДОЦ. ДР МАРИЈАНА МЛАДЕНОВ
Продекан за међународну сарадњу и доцент на Правном факултету за привреду и
правосуђе, Универзитет Привредна академија у Новом Саду | Република Србија

ПРОФ. ДР ДУШАНКА ЂУРЂЕВ
Редовни професор на Правном факултету за привреду и правосуђе, Универзитет
Привредна академија у Новом Саду | Република Србија

ПРОФ. ДР ВЛАДИМИР ЦАТИЕВ
Шеф катедре кривичноправних наука Руске академије за адвокатуру и нотаријат |
Руска Федерација

ПРОФ. ДР НЕДЕЉКО СТАНКОВИЋ
Ректор Европског универзитета Kallos Тузла | Босна и Херцеговина

АКАДЕМИК ДР БРАНКО ВУЧКОВИЋ
Председник Основног суда у Котору | Република Црна Гора

АКАДЕМИК ДР ВЕСНА ВУЧКОВИЋ
Судија Врховног суда Црне Горе | Република Црна Гора

АКАДЕМИК DR WOLFGANG ROHRBACH
St. Elizabeth University of Health and Social Sciences | Austrija

PROF. DR VANO TSERTSVADZE
Georgian Institute of Public Affairs | Gruzija

ПРОФ. ДР МАРТА ГЕРЕГ
Декан Правног факултета у Сегедину | Мађарска

ПРОФ. ДР РУДИКА ГМАЈНИЋ

Професор на Медицинском факултету у Осијеку и члан Хрватске академије
медицинских наука | Република Хрватска

ДОЦ. ДР ЈАН ЈАНАЋ

Доцент на Факултету за менаџмент Универзитет Коменски Братислава | Република
Словачка

ДОЦ. ДР БРАНИСЛАВ ДУДИЋ

Доцент на Факултету за менаџмент Универзитет Коменски Братислава | Република
Словачка

ПРОФ. ДР НЕЂО ДАНИЛОВИЋ

Редован професор Универзитет Никола Тесла у Београду и председник
међународног удружења методолога друштвених наука у Београду | Република
Србије

ДОЦ. ДР АЛБИНА АБИДОВИЋ

Доцент на Европском универзитету Kallos Тузла | Босна и Херцеговина

ПРОФ. ДР ЗОРАН ФИЛИПОВСКИ

Проректор за међународну сарадњу, Интернационални „Vision”
Универзитет | Северна Македонија

PROF. DR ALEXIOS PANAGOPOULOS

University neapolis paphos Cyprus master studys in public law and
administration | Kiparska Republika

ПРОФ. ДР ЗОРАН ПАВЛОВИЋ

Шеф кривичноправне катедре на Правном факултету за привреду и правосуђе,
Универзитет Привредна академија у Новом Саду | Република Србија

ПРОФ. ДР ВЛАДИМИР КОЗАР

Редовни професор на Правном факултету за привреду и правосуђе, Универзитет
Привредна академија у Новом Саду | Република Србија

ПРОФ. ДР МИЛОШ МАРКОВИЋ

Редовни професор на Правном факултету за привреду и правосуђе, Универзитет
Привредна академија у Новом Саду | Република Србија

ПРОФ. ДР ЈЕЛЕНА МАТИЈАШЕВИЋ

Редовни професор на Правном факултету за привреду и правосуђе, Универзитет
Привредна академија у Новом Саду | Република Србија

ПРОФ. ДР ДАРКО ГОЛИЋ

Ванредни професор на Правном факултету за привреду и правосуђе, Универзитет
Привредна академија у Новом Саду | Република Србија

ПРОФ. ДР ВЛАДИМИР МЕДОВИЋ

Ванредни професор на Правном факултету за привреду и правосуђе, Универзитет
Привредна академија у Новом Саду | Република Србија

ДОЦ. ДР САЊА ШКОРИЋ

Ванредни професор на Правном факултету за привреду и правосуђе, Универзитет
Привредна академија у Новом Саду | Република Србија

Организациони одбор:

ДОЦ. ДР ЈОКО ДРАГОЈЛОВИЋ - председник Организационог одбора

ПРОФ. ДР ИВАН ЈОКСИЋ

ПРОФ. ДР ЈЕЛЕНА СТОЈШИЋ ДАБЕТИЋ

ПРОФ. ДР НЕНАД БИНГУЛАЦ

ДОЦ. ДР НЕНАД СТЕФАНОВИЋ

ДОЦ. ДР МАРКО СТАНКОВИЋ

ДОЦ. ДР ДАЛИБОР КРСТИНИЋ

ДОЦ. ДР МАЈА СУБОТИН

ДОЦ. ДР ВЛАДИМИР ШЕБЕК

МСР ИСИДОРА МИЛОШЕВИЋ

МСР АЊА КОПРИВИЦА

МСР СТЕФАН ДИТРИХ

МСР МАРА ДЕСПОТОВ

МСР ТАМАРА КРСТИЋ

Секретар:

МСР АЊА КОПРИВИЦА, асистент

Др Иван Јоксић, редовни професор
Правни факултет за привреду и правосуђе у Новом Саду
Универзитет Привредна академија у Новом Саду
 e-mail: ijoksic@pravni-fakultet.info

ОГРАНИЧЕЊЕ ПРАВА НА ФИЗИЧКУ СЛОБОДУ У УСЛОВИМА ПАНДЕМИЈЕ

Апстракт:

Феномен људских права представља предмет посебне правне заштите у међународним и националним оквирима. На овом подручју је најизраженији хијерархијски примат међународних над националним правним нормама. У правним инструментима се посебно акцентуира међународни карактер људских права чиме се јасно правно позиционира њихова заштита од различитих облика нехуманој третирања људи. У периоду после Друге светске рата правна наука се налази пред изазовом у погледу њеној одређења према људским правима. Безусловно инсистирање појединих аутора, у правцу давања примата заштите људских права над осталим правним принципима, изазива бројне дилеме. Посебно се питање одређивања мере у заштити људских права а да се тиме не крше основне правна начела. Међу њима је најугроженије начело независности земље од различитих облика хуманитарних интервенција мотивисаних стварном или фобичном угроженошћу људских права њених грађана.

Иако људска права имају једнак правни статус у пракси се срећемо са случајевима у којима су поједина предмет часној кршења. Међу њима се издваја право човека на физичку слободу. Оно је подложно различитим облицима неоправданог ограничења чиме се доводи у питање одрживост таквих институција. Пандемија, изазвана заразним болестима, показује у којој мери је битна мерљивост у ограничењу права на физичку слободу. Онда нису ретки аутори који пандемију сматрају средством неоправданог ограничења слободе кретања људи. У таквим условима је неопходно указати на границе дозвољеној од забрањених ограничења физичке слободе код људи.

Кључне речи: људска права, физичка слобода, пандемија, дозвољена ограничења.

УВОДНА РАЗМАТРАЊА

Физичка слобода је одувек била угрожена од различитих поступака државне власти. Они су некада били толико огољени да није било говора о правној оправданости поступака у вези са ограничењем физичке слободе. Насупрот томе у правној историји има пуно примера у којима се физичка слобода ограничавала зарад остварења виших и колективних интереса народа и државе. Каталог могућих ограничења физичке слободе константно се допуњује новијим облицима. Имамо пуно историјских примера у којима се људи лишавају могућности слободе кретања. Они оптирају од најблажих облика ограничавања физичке слободе све до ропског односа који је, по својој правној природи, имовинског карактера.

Појам и значење слободе у политичкој и правној историји доживљава бројне трансформације. Оне се уклапају односно постају део тренутних потреба и интереса највиших слојева у друштву. Отуда имамо примере потпуног поштовања физичке слободе код грађана и њено потпуно одузимање робовима. Овако успостављен дискриминаторан однос, у чијем средишту је подређивање слободе околностима ропског положаја појединца, показао је изузетну отпорност на бројне промене и реформе у друштву и државној структури. Могли бисмо констатовати да је ограничење физичке слободе верни пратилац развоја људског друштва.

Конституисање права на физичку слободу, које је по свом значају одмах иза права на живот, представљено је великим достигнућем у међународном праву. Оно добија статус људског права и постаје предмет регулација у основним или кривичним правним инструментима у овој области. То се чини потпуно логичним јер само жив, а потом и слободан човек, може бити у прилици да ужива друга међународно призната људска права. Зато није могуће говорити, на пример, о праву на удруживање или праву на рад, а да претходно човек односно њихов уживалац није физички слободан. Условљеност овог људског права показује у којој мери су она међусобно повезана и скупа чине јединствени систем. Тога морају бити свесни сви субјекти, а нарочито држава и њени органи, када посегну за мерама или када доносе одлуке у којима се делимично или потпуно ограничава право на физичку слободу.

Историја и догађаји који обликују њено кретање показали су и показују оправданост ограничења физичке слободе у ситуацијама када је то једини могући начин очувања друштвеног и личног интереса грађана. У оваквим ситуацијама треба водити рачуна о правилима и стандардима у области људских права којима се регулишу начини њиховог ограничења. У питању су изузетне ситуације и околности када држава има право да ограничи право на физичку слободу, свдећи њено коришћење на одређени простор (карантин) и одређено време (полицијски час). Ratio legis ових ограничења произилази из стања опасности у којима се може наћи држава изложена глобалним пандемијама или другим облицима нарушавања живота и здравља људи. Пандемија изазвана вирусом Covid 19 показала је неопходност ограничења права на физичку слободу чије дуго трајање отвара питање оправданости примене одређених мера према становништву.

ПРАВО НА ФИЗИЧКУ СЛОБОДУ У МЕЂУНАРОДНИМ ПРАВНИМ ИНСТРУМЕНТИМА

Међународни правни инструментаријум садржи оквире у којима се примењују правила у области људских права. Каталог ових правних инструмената је дуг, тако да се неретко поставља питање успостављања реда и склада у примени међународних прописа, којима се регулишу општа и посебна питања у вези са људским правима. У правној доктрини се користе различити критеријуми систематизације правних прописа како би се ефикасније могло приступити у њиховој примени.¹⁾

1) „Упркос томе што не постоји званична хијерархија у међународном праву, постоји незванична хијерархија која се практично развила као легитиман или природан аспект правног резонувања, где се предност даје посебном стандарду над општим стандардом. Ова прагматична хијерархија изражава хармоничност темеља међународног права. Често се одређена предност даје посебном стандарду, не само зато што изражава најбоље услове контекста, већ и зато што најбоље одражава намеру оних који су њиме обавезани.“ Јоксић, И. et al. (2017). Значај перемпторних норми у међународном праву. *Војно дело*, 69(1), стр. 34.

уведене одредбе Универзалне декларације уз одговарајућа прилагођавања европској правној традицији. У погледу права на физичку слободу, Европска конвенција гарантује слободу и безбедност сваком човеку. Према одредби члана 5., свако има право на слободу и безбедност личности. Посебно се наводи да нико не може бити лишен слободе осим у законом прописаним случајевима. То практично значи да се овим документом прописују начелне правне ствари док се на подручју кривичног законодавства дозвољава могућност ограничења физичке слободе људи.

Европска конвенција предвиђа могућности примене ограничења људских права у одређеним ситуацијама. У том смислу се прописује одступање у ванредним околностима које обухватају (члан 15.):

Доба рата или друге јавне опасности која прети опстанку нације, свака Висока страна уговорница може да предузме мере које одступају од њених обавеза по овој Конвенцији, и то у најнужнијој мери коју изискује таква ситуација, с тим да те мере не буду у нескладу с њеним другим обавезама према међународном праву.

Претходна одредба не допушта одступања од члана 2., осим у погледу смрти проузроковане законитим ратним поступцима, или члана 3., 4. (став 1.) и 7.

Свака Висока страна уговорница која користи своје право да одступи од одредби Конвенције обавештава у потпуности генералног секретара Савета Европе о мерама које предузима и разлозима за њих. Она, такође, обавештава генералног секретара Савета Европе када такве мере престану да делују и када одредбе Конвенције поново почну да се примењују у потпуности.

Могућности ограничења права на физичку слободу, самим тим и осталих људских права, не смеју се примењивати ни у које друге сврхе осим оних због којих су прописана (члан 18.). *Ratio legis* ове одредбе огледа се у обавези државе да спречи могућност неоправданог ограничења људских права. Под тим се подразумевају поступци државних органа, лица и тела која нису државни органи, ако врше или поступају у име државне власти, укључујући и лица која делују под контролом и управом државе.⁷⁾ У случају кршења одредби Европске конвенције предвиђена је надлежност Европског суда за људска права у Стразбуру. Дакле, у случају наступа ванредних околности, у које пандемија изазвана вирусом Covid 19 неизоставно припада, Европска конвенција дозвољава могућност примене неопходних ограничења физичке слободе.

ПРАВО НА ФИЗИЧКУ СЛОБОДУ У НАЦИОНАЛНИМ ПРАВНИМ ИНСТРУМЕНТИМА

Право на физичку слободу припада категорији права личности.⁸⁾ У нашем позитивном праву физичка слобода ужива уставну и законску заштиту. У садржају њихових норми можемо уочити утицај међународних правних инструмената и њихово уподобљавање потребама нашег правног система. Разгранатост уставних и законских норми често није од помоћи грађанима. Они нису у стању да супстанцијално утврде евентуалне повреде или облике недозвољеног ограничења једног

- Међународни уговори, бр. 12/10-10/15.

7) Топић, Б. (2019). Одговорност државе због корпоративних кршења људских права у свјетлу праксе суда у Стразбуру. *Правни зајиси*, 10(1), стр. 74.

8) Гајин, С. *op. cit.*, стр. 95-96.

или више људских права. Отуда постоји несклад између нормативног уређења материје људских права и практичних односно институционалних могућности њихове заштите.⁹⁾

Устав Србије садржи правила у којима се децидирано наводе људска права.¹⁰⁾ Међу њима значајно место припада праву на физичку слободу грађана. Гарантује се непосредна примена зајемчених људских и мањинских права (члан 18.). Уставне могућности ограничења људских права подразумевају присуство ванредних ситуација у земљи. Отуда људска и мањинска права зајемчена Уставом могу законом бити ограничена ако ограничење допушта Устав, у сврхе ради којих га Устав допушта, у обиму неопходном да се уставна сврха ограничења задовољи у демократском друштву и без задирања у суштину зајемченог права. Достигнути ниво људских и мањинских права не може се смањивати. При ограничавању људских и мањинских права, сви државни органи, а нарочито судови, дужни су да воде рачуна о суштини права које се ограничава, важности сврхе ограничења, природи и обиму ограничења, односу ограничења са сврхом ограничења и о томе да ли постоји начин да се сврха ограничења постигне мањим ограничењем права. (члан 20.).

Устав Србије разликује ратно и ванредно стање као облике нередовних стања односно ванредних прилика. У овим случајевима утврђује се истоветан нормативни оквир режима остваривања људских права. Најпре се дозвољава „одступање“ од људских и мањинских права и у ратном и ванредном стању, што је термин еминентан статусу људских права у оваквим приликама и што одговара стандардима које у том смислу поставља међународна заједница.¹¹⁾ То практично значи да се уставне одредбе налазе на линији међународних правних инструмената о људским правима.

Наше кривично законодавство садржи решења у којима су инкорпорирани облици ограничења права на физичку слободу. У материјалним и процесним одредбама прописана је могућност физичког ограничења кретања људи. То се чини кроз систем институционалних кривичних санкција и преко мера обезбеђења присуства окривљеног у кривичном поступку. Иако је правни основ лишења физичке слободе у овим случајевима различит њиме се не доводи у питање уживање основних људских права. Уосталом, међународно право није примарни извор људских права већ је то национално право.¹²⁾

9) „Више пута је у стручној литератури указивано на тешкоће са којима се људи срећу у покушају да процене права која им припадају и да сазнају на који начин их могу остварити. То доводи до појаве, како је говорио Фридрих, тихог лишавања кроз игнорисање и изобличавање, до све опаснијег сужавања расположивих средстава за корективну правну помоћ против оних који поседују власт и друштвену моћ.“ Бељански, С. (2008). Уставне норме о правној помоћи и одбрани окривљеног у кривичном поступку. *Гласник Адвокатске коморе Војводине*, 80(3), стр. 114.

10) Устав Републике Србије, Службени гласник, број 98/06.

11) Рајић, Н. (2011). Садржинска ограничења мера којима се регулише статус људских права у ванредним приликама - међународни стандарди и Устав Републике Србије. *Зборник радова Правног факултета у Новом Саду*, 45(3), стр. 710.

12) Етински, Р. (2013). Потреба редефинисања појма људских права. *Зборник Мајнице српске за друштвене науке*, 144(3), стр. 486.

ОГРАНИЧЕЊЕ ФИЗИЧКЕ СЛОБОДЕ У УСЛОВИМА ПАНДЕМИЈЕ

Пандемија изазвана вирусом Covid 19 у свету показала је неопходност ограничења физичке слободе. На тај начин се смањује могућност даљег ширења вируса, штити здравље становништва и омогућава функционисање државе у ванредним условима. Важан корак, у правцу сузбијања ширења пандемије, припада ограничењу физичке слободе. На овом подручју се сусрећемо са више отворених питања која изазивају дилеме и одређени степен неповерења између грађана и државних органа. У том смислу Фира истиче: „Код свих слобода и права, а нарочито код социјално–економских, стварна вредност уставних гаранција, много мање зависи од институционалног механизма, него од стварних друштвених услова. Другим речима, ако економија друштва не омогућује стварање одређеног степена материјалног богатства, све уставне гаранције, социјално–економских права остају без икаквог дејства.“¹³⁾

Грађани сваку врсту ограничења доживљавају као неоправдано задирање у њихова људска права. Све су чешћи наговештаји покретања судских поступака у којима се захтева обустављање одлука и мера којима се, одређеним колективитетима (на пример грађани старији од 65 година) или читавом становништву, одузима могућност слободе кретања.¹⁴⁾

Ако бисмо разложили аргументацију *pro et contra*, у погледу ограничења права на физичку слободу, онда морамо узети у обзир шири опсег остваривања људских права. Под тим се подразумева неоспориво право сваког човека на сва међународно призната људска права, која стиче рођењем и својством људског бића. То практично значи да је стицање људских права безусловно! Физичка слобода је у том погледу неоспорива јер припада међународно признатом каталогу људских права.

Људска права не губе на својој снази и значају ако буду изложена дозвољеним облицима ограничења. Зато је физичку слободу могуће ограничити у изузетним ситуацијама ако се на тај начин штите људска права других људи. Овај принцип мора имати руководни карактер јер се тако постављају јасне границе забрањеног и дозвољеног ограничења људских права. Такође је важно напоменути да се физичка слобода њеним ограничењем не укида већ се, у одређено време и на одређеном простору, сужава зона уживања овог људског права. Овде се првенствено води рачуна о интересу већег дела становништва које може бити угрожено неодговорним поступцима појединаца у ванредним условима и околностима.¹⁵⁾

13) Фира, А., (2007). *Уставно право Републике Србије I том*. Крагујевац: Правни факултет, стр. 290-291.

14) Подсећања ради, Европска унија укидање ограничења унутар граница држава чланица сматра једним од највећих достигнућа. „Слобода кретања лица је, на овај начин, од објективне карактеристике унутрашњег тржишта, постала индивидуално право сваког грађанина Уније на слободно кретање и боравак унутар територије држава чланица. Међутим, ставка која обавезује на поштовање ограничења и услова постављаних овим уговором и мерама за његово спровођење практично значи враћање на одредбе које су постојале и пре Уговора из Мастрихта односно, да круг корисника, садржај и ограничења слободе кретања нису промењени.“ Новичић, Ж. (2003). Слобода кретања људи у Европској унији. *Међународни проблемни*, 56(1), стр. 64.

15) У склопу разматрања о функционисању модерне државе, у широј политичкој и (уставно) правној мисли, Терзић истиче: “Неутралност је у модерној држави постигнута бирократизовањем судства и управе, али законодавна власт у држави с општим правом гласа и

ЗАКЉУЧАК

Људска права представљају једно од најважнијих достигнућа 20. века. У њима је обезбеђена потпуна заштита основних људских добара (живота, слободе кретања, здравља и др.), без посебних условљавања у погледу њиховог стицања и примене. У том смислу можемо констатовати да су људска права важан сегмент живота и рада сваког човека без обзира на чињеницу што се, по правилу, разликују друштвене и личне околности у којима их остварује.

Каталогизација људских права није заокружена. Перманентно се уводе новооткривена а да се, при томе, не укидају претходно међународно потврђена људска права. Реч је о процесу који обухвата све људе на планети без обзира на актуелно стање у државама где живе и раде. Иако се људска права не могу делити на више или мање важна, неспорно је да право на живот и право физичку слободу имају карактер основних људских права. Њиховим кршењем није могуће остварити нека друга људска права. Домети примене условљени су чињеницом да је човек жив и да се може несметано физички кретати, мењајући локалитете у којима живи и ради.

Питање ограничења људских права посебно добија на значају када су у питању основна људска права, којима несумњиво припада право на физичку слободу. У том случају се отварају бројна питања, попут: права државе да ограничи физичку слободу својих грађана, модалитети ових ограничења, крајњи временски моменти у којима је оно оправдано и др.

Пандемија изазвана вирусом Covid 19 у свету показала је у којој мери су ограничења физичке слободе нужна и оправдана ако су у функцији заштите становништва од даљег ширења заразе. Истовремено је ово стање утицало да испливају на површину бројне дилеме у правној доктрини о (не)оправданости ограничења људских права без обзира на присуство стања опасности што доводи до увођења ванредног стања. Ценећи разлоге *pro et contra* можемо констатовати да је ограничење права на физичку слободу оправдано само ако је у функцији сузбијања пандемије тј. ако је то најефикаснији начин очувања живота и здравља становништва.

Ivan Joksić, PhD, Full Professor

*Faculty of Law for Commerce and Judiciary in Novi Sad
University Business Academy in Novi Sad*

RESTRICTION OF THE RIGHT TO PHYSICAL FREEDOM IN CONDITIONS OF A PANDEMIC

Abstract:

The phenomenon of human rights is the subject of special legal protection in the international and national context. In this area, the hierarchical primacy of international over national legal norms is most pronounced. The legal instruments especially emphasize the

даље носи могућност превладавања интереса бројнијих друштвених класа, по правилу нижих.“ Терзић, П. (2020). Идеја слободе у правно – политичким делима Слободана Јовановића. *Српска јолиничка мисао*, 68(2), стр. 83.

international character of human rights, which clearly positions their protection from various forms of inhuman treatment of people. In the time after the Second World War, legal science is facing a challenge in terms of its determination according to human rights. The unconditional insistence of some authors, in the direction of giving priority to the protection of human rights over other legal principles, causes numerous dilemmas. The question arises of determining a measure in the protection of human rights without violating existing legal principles. Among them, the most endangered is the principle of the country's independence from various forms of humanitarian interventions motivated by the real or alleged threat to the human rights of its citizens.

Although human rights have the same legal status, in practice we encounter cases in which individuals are subject to frequent violations. Among them, the human right to physical freedom stands out. It is subject to various forms of unjustified restriction, which calls into question the viability of such proceedings. The pandemic, caused by infectious diseases, shows the importance of measurability in restricting the right to physical freedom. Hence, it is not uncommon for authors to consider a pandemic a means of unjustified restriction of human freedom of movement. In such conditions, it is necessary to point out the limits allowed by the prohibited restrictions on physical freedom in humans.

Keywords: human rights, physical freedom, pandemic, permissible restrictions.

ЛИТЕРАТУРА

1. Бељански, С. (2008). Уставне норме о правној помоћи и одбрани окривљеног у кривичном поступку. *Гласник Адвокајтске коморе Војводине*, 80(3), стр. 111-124
2. Будак, А. (2018). Адекватност концепта људских права. *Зборник радова Правној факултету у Нишу*, 57(80), стр. 559-576
3. Гајин, С. (2012). *Људска њрава (њравно-сисџемски оквир)*. Београд: Правни факултет Универзитета Унион
4. Етински, Р. (2013). Потреба редефинисања појма људских права. *Зборник Матице српске за друштвене науке*, 144(3), стр. 483-496
5. Јоксић, И. et al. (2017). Значај перемпторних норми у међународном праву. *Војно дело*, 69(1), стр. 31-41
6. Новичић, Ж. (2003). Слобода кретања људи у Европској унији. *Међународни њроблеми*, 56(1), стр. 57-88
7. Рајић, Н. (2011). Садржинска ограничења мера којима се регулише статус људских права у ванредним приликама - међународни стандарди и Устав Републике Србије. *Зборник радова Правној факултету у Новом Саду*, 45(3), стр. 699-713
8. Терзић, П. (2020). Идеја слободе у правно – политичким делима Слободана Јовановића. *Срјска њолиџичка мисао*, 68(2), стр. 79-98
9. Топић, Б. (2019). Одговорност државе због корпоративних кршења људских права у свјетлу праксе суда у Стразбуру. *Правни зајиси*, 10(1), стр. 65-100
10. Фира, А. (2007). *Усџавно њраво Републике Србије I џом*. Крагујевац: Правни факултет

Прописи

1. Универзална декларација о људским правима (1948)
2. Закон о ратификацији Међународног пакта о грађанским и политичким правима, Службени лист СФРЈ- Међународни уговори, бр. 7/71.
3. Закон о ратификацији Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода, Службени лист СЦГ - Међународни уговори, бр. 9/03-7/05, Службени гласник РС - Међународни уговори, бр. 12/10-10/15.
4. Устав Републике Србије, Службени гласник, број 98/06.

CIP - Каталогизација у публикацији
Библиотеке Матице српске, Нови Сад

616.98:578.834]:34(082)

МЕЂУНАРОДНИ научни скуп Правнички дани - проф. др Славко Царић (18 ; 2021 ; Нови Сад)

Право и друштво у условима пандемије : [зборник радова] = Law and society in times of pandemic : [proceedings] / XVIII међународни научни скуп "Правнички дани проф. др Славко Царић", 24. септембар 2021, Нови Сад = 18th International Scientific Meeting Legal Days - Prof. Slavko Carić PhD ; [уредник Мирко Кулић]. - Нови Сад : Универзитет Привредна академија, Правни факултет за привреду и правосуђе, 2021 (Нови Сад : НС Мала књига +). - 400 стр. : граф. прикази, табеле ; 24 cm

Тираж 150. - Стр. 19-22: Уводна реч / Мирко Кулић = Introductory speech / Mirko Kulić. - Напомене и библиографске референце уз текст. - Библиографија уз сваки рад. - Резиме на енгл. језику уз сваки рад.

ISBN 978-86-86121-45-5

а) Пандемија - Правни аспект - Зборници

COBISS.SR-ID 45441801